

Kompas om uit de onderlinge strijd te blijven Training en consultatie Echtscheidingshulpverlening voor CJG Valkenswaard

In 2022 en 2023 heeft Valkenswaard als eerste gemeente gebruikgemaakt van ons specialistisch trainingsaanbod vanuit Echtscheidingshulpverlening rond de omgang met ouders en kinderen in hoogconflict na een scheiding. "Het zijn situaties die steeds vaker voorkomen", vertellen Anneke Meulenbeld en Elske de Graaf, beiden ambulante hulpverleners Echtscheidingshulpverlening bij Combinatie Jeugdzorg.

Anneke: "Het Centrum voor Jeugd & Gezin (CJG) zocht specialistische kennis omdat hun medewerkers voelden dat ze steeds werden meegezogen in de hardnekkige onderlinge en voor kinderen schadelijke strijd, waar ouders ongewild in verzeild waren geraakt. Dat dit 'meezuig'-effect optreedt is op zich heel normaal. Een hulpverlener probeert immers goed aan te sluiten bij ouders en raakt zo betrokken. Het vraagt een specifieke insteek om uit deze strijd weg te kunnen blijven. Solo-parallel ouderschap is daar bij uitstek op gericht. Het is de basisvisie van waaruit wij werken binnen Echtscheidingshulpverlening en we hebben daar goede ervaringen mee."

Solo-parallel ouderschap

Anneke en Elske herkennen de situaties die de CJG-medewerkers schetsen. "Wij ervaren dat meezuig-effect zelf ook. Om dat zo goed mogelijk te weerstaan en ouders en kinderen adequaat te kunnen ondersteunen, hanteren we de visie en methode van Lieve Cottyn van de Interactie-Academie. Met het solo-parallel ouderschap reikt ze de hulpverlening als het ware een kompas aan om uit de strijd tussen ouders te blijven. Lieve heeft ons in deze methodiek getraind en we hebben ook zelf al jarenlang supervisie van haar en haar collega's. Inmiddels geven we deze trainingen zelf aan collega's, aan andere organisaties en nu dus ook aan het CJG Valkenswaard", vertelt Anneke. "Het kompas, het houvast voor hulpverleners, en daarmee ook de training, kent meerdere elementen", verduidelijkt Elske. "We gaan onder meer in op de houding van de hulpverlener en het belang van aansluiten versus positioneren. Daarnaast draait het om het toelichten en toepassen van het solo-parallel ouderschap. Deze benadering zorgt dat de focus weer meer op het ouderschap komt te liggen wat voor rust kan zorgen. Je staat met de ouder stil bij wat voor een ouder

iemand wil zijn en hoe hij of zij de verbinding met zijn of haar eigen kind kan versterken. Hoe kan de ouder de situatie normaliseren en zijn kind een stem geven, zodat deze de ruimte en vrijheid ervaart om zich tussen zijn ouders te bewegen? Ook kijken we met ouders waar ze overeenstemming in kunnen vinden wat betreft afspraken die vastgelegd kunnen worden in een ouderschapsplan. Hoe je dit alles aanpakt, komt in de training aan de orde."

Casusbesprekingen en themaachtenden

Anneke: "Aanvullend op de training hebben we in Valkenswaard periodiek meegekeken met casussen van het CJG en hebben we terugkomdagen en

themaachtenden georganiseerd om het team te helpen het kompas steviger in de vingers te krijgen. Deze voeding is nodig omdat het gewoon erg ingewikkeld is om in moeilijke scheidings situaties uit de strijd te blijven. Dat geven we ook mee: wees niet te streng voor jezelf, het hoort erbij en je hebt je team heel hard nodig om overeind te blijven. Wat we terughoren van de medewerkers in Valkenswaard is dat ze nu in een vroeger stadium herkennen dat ouders vastlopen. Ze kunnen dus ook eerder insteken op het ouderschap en het versterken van de relatie met het kind, zodat de situatie niet verergert."

Midden achter Anneke Meulenbeld (links) en Elske de Graaf, ambulante hulpverleners bij Combinatie Jeugdzorg geven training en consultatie over Echtscheidingshulpverlening aan het team CJG Valkenswaard

Preventief aanbod voor ouders die (gaan) scheiden

“Wat preventie betreft hebben we met ketenpartners en in afstemming met de gemeente Valkenswaard ook een informatieavond georganiseerd voor ouders die overwegen om te scheiden of net zijn gescheiden”, laat Elske weten. “We zijn daar samen met andere ketenpartners in meerdere gemeenten mee bezig. Met deze avonden willen we ouders een handreiking geven over wat er rond een scheiding op hun pad kan komen, waar ze terecht kunnen en hoe ze hun kinderen in dergelijke situaties in het vizier kunnen houden. Want het belang van de kinderen, dáár gaat het uiteindelijk om. Zij hebben de meeste last van aanhoudend conflictueuze situaties tussen hun ouders en nemen dat mee in relaties die ze later zelf aangaan.”

‘Zorgen dat de focus weer op het ouderschap komt te liggen

Expertisecentrum Echtscheidingshulpverlening

Het expertisecentrum Echtscheidingshulpverlening van Combinatie Jeugdzorg biedt meerdere vormen van hulp om kinderen en ouders, die te maken hebben met negatieve gevolgen van een scheiding, te ondersteunen. Voor alle vormen van hulp geldt dat het kind hierin centraal staat. Ook hebben we specifiek aanbod voor professionals.

Aanbod voor ouders en kinderen:

- Omgangshuis: ouderschapsbemiddeling en -begeleiding bij contactherstel tussen ouder en kind
- Echtscheidingshulpverlening gericht op het anders inrichten van het ouderschap

Aanbod voor professionals:

- Training ‘Omgaan met ouders en kinderen in conflict na (echt)scheiding’
- Specialistische consultatie en coaching
- Combinatie Jeugdzorg is aangesloten bij het landelijk netwerk ‘Ouderschap Blijft’

‘Kijken naar wat er wél kan’

Daniëlle Schmitz, medewerker CJG Valkenswaard, nam deel aan de training en de casusbesprekingen. Ze vond het heel waardevol. “Ik heb mijn werkwijze er niet door veranderd, maar ik heb wel mijn kennis verdiept. Met mijn ervaring en inzichten uit de training sta ik als hulpverlener nu steviger in deze complexe scheidingsituaties. De training heeft me vooral geholpen om naar het positieve te blijven kijken, naar wat er wél kan. Dat is voor mij de gouden onderstroom. Het biedt me perspectief in stroperige situaties waarvan je soms denkt: hoe krijg ik dit losgewrikt?”

Ouders helpt het hun focus te verleggen van hun partner naar zichzelf als ouder. Ze zitten vaak zozeer in conflict dat ze heel erg bezig zijn met hoe de ander opvoedt en dat dat anders moet. Maar daar hebben ze geen invloed op. Wat ik meegeef is om daar geen negatieve energie in te steken. ‘Accepteer dat de ander het anders doet en wend je energie aan voor hoe jij als ouder wilt zijn voor je kind. Dat kun je wel beïnvloeden.’ In dat proces pak ik ook voortdurend terug op mijn neutrale positie als hulpverlener: ‘ik ben er voor de kinderen. Ik heb jullie hulp nodig om het beter te maken voor de kinderen. Dat is ons gemeenschappelijke doel’. Dat besef helpt mij als hulpverlener om uit die strijd te blijven.”

Daniëlle ervaart dat de aanpak goed is voor kinderen. “Als ouders zich weten te concentreren op het ouderschap en elkaar daardoor meer ruimte geven, zie je dat er meer rust ontstaat. Dat levert ook meer rust op bij de kinderen. Zoiets gaat heel snel en heeft op alle vlakken effect: thuis, op school, op de club. Dat is mooi om te zien.”

Daniëlle Schmitz, medewerker CJG Valkenswaard